

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
TRIBUNAL DE CUENTAS EUROPEO
EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
EUROPÄISCHER RECHNUNGSHOF
EUROOPA KONTROLLIKODA
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
EUROPEAN COURT OF AUDITORS
COUR DES COMPTES EUROPÉENNE
CÚIRT INIÚCHÓIRÍ NA HEORPA

CORTE DEI CONTI EUROPEA
EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
EUROPOS AUDITO RŪMAI

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
IL-QORTI EWROPEA TAL-AWDITURI
EUROPESE REKENKAMER
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
TRIBUNAL DE CONTAS EUROPEU
CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
EUROPEISKA REVISIONSRÄTTEN

Europos Audito Rūmų etikos gairės

**Šias gaires Europos Audito Rūmai patvirtino 2011 m. spalio
20 d.**

Ižanga

Europos Audito Rūmai patvirtino šią misijos formulotę:

Europos Audito Rūmų misija

Europos Audito Rūmai yra Sutartimi įsteigta ES institucija, įgaliota atlikti ES finansų auditą. Kaip išorinis ES auditorius jie padeda tobulinti ES finansų valdymą ir veikia kaip nepriklausomas Europos Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtojas.

Audito Rūmai teikia audito paslaugas ir tai darydami įvertina, kaip yra surenkamos ir išleidžiamos ES lėšos. Jie tikrina, ar finansinės operacijos buvo tinkamai užregistruotos ir atskleistos, ar jos buvo teisėtai ir tvarkingai vykdomos ir valdomos, siekiant ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo. Savo auditų rezultatus Audito Rūmai pateikia aiškiose, aktualiose ir objektyviose ataskaitose. Jie taip pat pateikia savo nuomonę finansų valdymo klausimais.

Audito Rūmai skatina atskaitomybę ir skaidrumą bei padeda Europos Parlamentui ir Tarybai prižiūrėti ES biudžeto vykdymą, ypač per biudžeto įvykdymo tvirtinimo procedūrą. Audito Rūmai įsipareigoja būti efektyvi, viešojo audito ir administravimo tobulinimo srityje pirmaujanti organizacija.

Siekdami įvykdyti šią misiją Audito Rūmai turėtų būti ir turėtų būti laikomi objektyvia, nepriklausoma ir profesionalia institucija, kuria suinteresuotosios šalys gali visiškai pasitikėti. Todėl Audito Rūmai patvirtino INTOSAI Etikos kodekse (ISSAI 30) nustatytus reikalavimus, o dabar skelbia Etikos gaires.

Etikos gairėmis siekiama padėti mums užtikrinant, kad mūsų kasdieniai sprendimai audito ir institucijos veiklos srityje atitiktų INTOSAI kodekse nustatytus principus. Jos yra grindžiamos mūsų vertybėmis: nepriklausomumu, principingumu, nešališkumu, profesionalumu, pridėtine verte, kompetencija ir efektyvumu. Jos taikomos visiems Audito Rūmų darbuotojams: nariams¹, vadovybei, auditoriams ir administracijos darbuotojams. Galiausiai į jas yra įtrauktos atitinkamos Sutarties² ir Tarnybos nuostatų³ nuostatos bei gero administracinio elgesio principai.

Dėl etikos principų nesilaikymo gali būti nebevykdomos pareigos ir gali būti pradėtos drausminės procedūros.

Šiame dokumente nustatyti pagrindiniai principai. Tačiau kas kartą kilus kokiam nors etikos problemai, turėtume patys asmeniškai rasti geriausią jos sprendimą: kadangi ne visada kiekvienam klausimui galima rasti tipinį atsakymą, jūs turėtumėte vadovautis sveika nuovoka bei atvirai kalbėtis su savo vadovais ir kolegomis. Nariai ir vadovybė atlieka ypatingą su etika susijusią funkciją, kadangi savo pavyzdžiu jie daro ypač didelę įtaką organizacijos kultūrai, todėl jie turi būti labai atidūs.

Liuksemburgas, 2011 m. spalio mėn.

Europos Audito Rūmų pirmininkas

Vítor Caldeira

¹ Nariais papildomi etikos reikalavimai yra nustatyti Sutartyje, Audito Rūmų darbo tvarkos taisyklėse ir Narių elgesio kodekse.

² Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 285 ir 286 straipsniai.

³ Tarnybos nuostatų 11, 11 a ir 12 straipsniai.

1. Pasitikėjimas⁴

Žinoti Audito Rūmų etikos reikalavimus ir jų laikytis. Prireikus, klausti patarimo etikos klausimais.

1.1. Šios gairės turi būti taikomos Europos Audito Rūmuose. Nariams etikos reikalavimai taip pat yra nustatyti Sutartyje, Audito Rūmų darbo tvarkos taisyklėse ir Narių elgesio kodekse. Darbuotojams etikos reikalavimai taip pat yra nustatyti Tarnybos nuostatuose.

1.2. Mes turime prisidėti stiprinant Audito Rūmų suinteresuotųjų šalių, audituojamų subjektų ir Europos Sąjungos piliečių pasitikėjimą. Todėl privalome elgtis etiškai ir vengti bet kokių aplinkybių, kurios pakenktų Audito Rūmams. Šių taisyklių turime laikyti ir palikę Audito Rūmus.

1.3. Mes privalome žinoti Audito Rūmų etikos reikalavimus. Tačiau etikos srityje tipinio atsakymo kiekvienam klausimui nėra, ir, jei koks nors klausimas yra su mumis labai susijęs, gali būti sunkiau rasti tinkamą sprendimą. Esant abejonei būtų pravartu būti pasirengusiam etikos klausimus nagrinėti keliais aspektais: privalome pasikalbėti su vadovybe ar kitais kolegomis.

2. Principingumas⁵

Principingai ir uoliai vykdyti savo pareigas

2.1. Mes privalome laikytis Audito Rūmų audito metodų ir standartų, audito vadovų nuostatų ir taikyti visas kitas Audito Rūmų patvirtintas audito procedūras bei pranešti vadovybei apie galimą nukrypimą nuo šių principų.

2.2. Audito Rūmų išteklius valdyti privalome teisėtai, tvarkingai ir patikimai. Audito Rūmai turėtų būti pavyzdžiu finansų valdymo srityje: jų ištekliai privalo būti valdomi visapusiškai laikantis Finansinio reglamento ir visų kitų taikomų taisyklių, jų tikslai privalo būti pasiekti laikantis ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principų.

3. Nepriklausomumas, objektyvumas ir nešališkumas⁶

Elgtis taip, kad būtų stiprinamas pasitikėjimas Audito Rūmų nepriklausomumu, objektyvumu ir nešališkumu.

3.1. Labai svarbu, kad nekiltų jokių klausimų dėl mūsų nepriklausomumo, objektyvumo ir nešališkumo. Savo darbe neturėtume būti susiję su jokias profesiniais reikalais, kuriems turime asmeninį interesą. Kilus abejonei, apie tai praneškite savo vadovui, kuris ims būtinų priemonių šiai problemai spręsti.

⁴ INTOSAI etikos kodekso 7–11 dalys.

⁵ INTOSAI etikos kodekso 12 ir 13 dalys.

⁶ INTOSAI etikos kodekso 14–26 dalys.

3.2. Savo užduotis privalome vykdyti nekreipdami dėmesio į jokią politinę, nacionalinę ar kitą išorės įtaką.

3.3. Turime vengti bet kokio, tikro ar tariamo, interesų konflikto. Jis gali kilti, pavyzdžiui, priklausant politinėms organizacijoms, einant politines pareigas ar būnant administracinės tarybos nariu ir finansinių interesų audituojamuose subjektuose atveju. Turime būti ypač budrūs šiose situacijose ir atkreipti dėmesį į tai, kaip jas vertina trečiosios šalys.

3.4. Su audituojamu subjektu neturime palaikyti jokių ryšių, kurie galėtų pakenkti mūsų nepriklausomumui. Jam galėtų pakenkti giminystės ir (arba) asmeniniai ryšiai su audituojamo subjekto darbuotojais. Šie ryšiai galėtų turėti įtakos mūsų darbo rezultatams. Prieš auditą turime įvertinti galimą jų poveikį ir apie tai pranešti savo vadovui. Šiuo tikslu Audito Rūmai nustatė metinę patvirtinimo procedūrą⁷.

3.5. Mes negalime per ilgai audituoti tą pačią sritį, todėl Audito Rūmai nustatė mobilumo sistemą⁸.

3.6. Jei mes anksčiau dirbome įstaigoje, kuri yra audituojamas subjektas, mums neturėtų būti priskirtos užduotys, dėl kurių būtų galima suabejoti mūsų nešališkumu ankstesniam darbdaviui. Jei ieškome darbo įstaigoje, kuri yra audituojamas subjektas, ar mums toks darbas buvo pasiūlytas, privalome vengti aplinkybių, kurios pakenktų mūsų nepriklausomumui. Esant šioms aplinkybėms privalome nedelsiant apie tai pranešti savo vadovui, kuris turėtų įvertinti situaciją ir imtis visų, jo manymu, būtinų priemonių. Vadovybė yra ypač atsakinga už tolesnes su šiais atvejais susijusias priemones.

3.7. Neturime vykdyti jokios išorės veiklos, kuri nėra nustatyta Tarnybos nuostatuose, ir visuomet privalome prisiminti apie savo pareigą būti lojaliems Audito Rūmams. Privalome susilaikyti nuo bet kokios veiklos, kuri galėtų pakenkti Audito Rūmų reputacijai, dėl kurios būtų galima suabejoti mūsų nešališkumu ar kuri sutrukdytų mūsų darbui.

3.8. Privalome atsisakyti mums ar kitiems asmenims teikiamų dovanų ar kitų privilegijų, kurios gali turėti įtakos mūsų darbui, kuriomis siekiama daryti įtaką ar kurios gali būti suvokiamos kaip įtaka mūsų darbui⁹. Vis dėlto profesiniame kontekste (pavyzdžiui, konferencijų, audito vizitų, lankytojų priėmimo ir t. t. metu) galime teigiamai atsiliiepti į svetingumą ar priimti nedideles dovanas, kurios dėl savo kainos ir pobūdžio, gali būti laikomos įprasta mandagumo išraiška.

3.9. Tokiu atveju visų pirma turime įsitikinti, ar dovanos priėmimas ar privilegija galėtų turėti įtakos mūsų nešališkumui ar pakenkti pasitikėjimo Audito Rūmuose dvasiai. Kilus abejonei, apie tai turime pasikalbėti su savo vadovybe. Bet koks sutikimas pusryčiams, pietums ar vakarienei komandiruotės metu turi būti nurodytas komandiruotės išlaidų deklaracijoje¹⁰.

⁷ Žr. Audito Rūmų sprendimą Nr. 36–2011.

⁸ Žr. Audito Rūmų sprendimą Nr. 14-2010.

⁹ Tarnybos nuostatai, 11 straipsnis.

¹⁰ Žr. komandiruočių gaires.

4. Profesinė paslaptis¹¹

Savo darbe privalome laikytis konfidencialumo¹². Ši prievolė negali apriboti mūsų asmeninės raiškos laisvės.

- 4.1. Mes galime sužinoti daug su audituojamais subjektais susijusios informacijos, todėl labai svarbu turėti jų pasitikėjimą. Todėl šiuo tikslu ir laikydamiesi Tarnybos nuostatų įsidarbindami Audito Rūmuose mes pasirašėme konfidencialumo deklaraciją, kurios turėtume laikytis.
- 4.2. Privalome trečiosioms šalims vengti skleisti bet kokią mūsų darbo metu gautą informaciją, išskyrus atvejus, kai tai yra atliekama pagal Audito Rūmų procedūras ar pagal galiojančius teisės aktus.
- 4.3. Privalome laikytis informacijos apsaugos principo bei Reglamento (EB) Nr. 45/2001 dėl asmens duomenų apsaugos nuostatų. Kilus abejonei, turėtume nedvejodami kreiptis į Audito Rūmų duomenų apsaugos pareigūną.
- 4.4. Audito Rūmai skatina atvirumą institucijoje. Mes turime ypatingą teisę reikšti savo nuomonę ir pranešti informaciją, kuri padėtų gerinti Audito Rūmų veiklos rezultatus. Ši teisė yra užtikrinta Tarnybos nuostatuose ir ja reikėtų naudotis atsižvelgiant į lojalumo institucijai prievolę¹³. Šios konfidencialumo prievolės turime laikyti ir palikę Audito Rūmus.

5. Kompetencija ir tolesnis profesinis mokymas¹⁴

Visada veikti profesionaliai ir atitikti aukštus profesinius standartus.

- 5.1. Siekdami kompetentingai ir nešališkai vykdyti savo pareigas, privalome žinoti ir taikyti atitinkamas teises ir veiklos procedūras. Visų pirma, jei esame auditoriai, privalome taikyti Audito Rūmų audito metodus ir standartus bei INTOSAI ir IFAC profesinius standartus ir atitinkamus audito metodus. Neturime vykdyti veiklos, kuriai nesame kompetentingi. Privalome gerinti savo profesines žinias ir lankyti mokymo kursus.
- 5.2. Nariai ir vadovai yra ypač atsakingi už tai, kad būtų užtikrintas su tarnybos interesais susijęs darbuotojų mokymas. Asmens žinių tobulinimo poreikiai privalo būti nagrinėjami darbuotojų veiklos vertinimo sistemoje.

¹¹ INTOSAI etikos kodekso 27 dalis.

¹² Tarnybos nuostatai, 17 straipsnis.

¹³ Tarnybos nuostatai, 17 a straipsnis ir Audito Rūmų sprendimas Nr. 7-2010.

¹⁴ INTOSAI etikos kodekso 28–33 dalys.

6. Kompetentinga ir efektyvi organizacija

Prisidėti prie Audito Rūmų, kaip profesionalios ir efektyvios organizacijos, raidos.

6.1. Gera darbo aplinka yra labai svarbi siekiant Audito Rūmų tikslų ir užtikrinant darbuotojų poreikių patenkinimą. Šio tikslo turime siekti skatindami profesinį ir asmeninį bendradarbiavimą: būdami atviri ir siekdami keistis žiniomis bei padėti visiems kitų Audito Rūmų tarnybų kolegoms. Nariai ir vadovybė yra ypač atsakingi už geros darbo aplinkos sąlygų sudarymą.

6.2. Privalome vengti bet kokios diskriminacijos ir prisidėti įgyvendinant visų darbuotojų lygių galimybių politiką. Nariai ir vadovybė privalo rūpintis, kad į visus darbuotojus būtų laikomasi vienodo požiūrio ir kad jie turėtų vienodas galimybes visą savo profesinės karjeros laiką. Skiriant pareigas būtina atsižvelgti į asmeninę kiekvieno darbuotojo kompetenciją ir galimybes. Laikytis vienodo požiūrio principo gali būti sunku, kai yra palaikomi glaudūs darbuotojų santykiai, todėl reikėtų vengti, kad sutuoktiniai ir partneriai dirbtų toje pačioje tarnyboje ar tarp jų būtų hierarchinis ryšys.

6.3. Privalome vieni kitus gerbti ir vengti bet kokio elgesio, kuris įžeistų mūsų kolegų orumą, ir vengti bet kokio priekabiavimo¹⁵. Taip pat privalome gerbti kitų nuomonę ir protingai toleruoti nuomonių skirtumus profesinėje srityje. Grįžtamoji informacija turi būti pateikta pagarbiu, teisingu ir konstruktyviu būdu.

6.4. Mūsų veiksmai privalo būti grindžiami Audito Rūmų interesais. Tai jokiu būdu nereiškia, kad mes privalome vykdyti su nelegaliais ar neetiškais veiksmais susijusius įsakymus¹⁶. Prieš kiekvieną sprendimo priėmimą privalome pateikti savo konstruktyvią nuomonę, o priėmus sprendimą, jį turime efektyviai įgyvendinti.

6.5. Nariai ir vadovybė turi užtikrinti, kad būtų apsaugoti darbuotojų interesai. Jie yra ypač atsakingi už darbuotojų, nustatančių ir pranešančių apie su Tarnybos nuostatais susijusius pažeidimus, saugumą¹⁷.

6.6. Mes privalome pranešti savo vadovybei apie visus mums žinomus faktus, kurie galėtų kaip nors pakenkti Audito Rūmams ar jų darbuotojams. Šių veiksmų visuomet privalome imtis pagrįstai bei laikydamiesi sąžiningumo ir konfidencialumo principų.

6.7. Privalome prisidėti įgyvendinant Audito Rūmų atviros vidaus ir išorės komunikacijos politiką. Atvirumas daro teigiamą poveikį bendradarbiavimui. Svarbia informacija turi būti dalijamasi su kitais: turime suprasti, kokia informacija disponuojame ir kam jos galėtų prireikti darbe. Keitimasis informacija turi būti derinamas su konfidencialumo įsipareigojimu, tačiau neturėtų būti ribojamas daugiau, nei griežtai būtina.

6.8. Tai pat privalome atsižvelgti į mūsų kolegų nuomonę ir profesionalų vertinimą.

¹⁵ Tarnybos nuostatai, 12 a straipsnis. Žr. Audito Rūmų sprendimus 61-2006 ir 95-2008.

¹⁶ Tarnybos nuostatai, 21 straipsnis.

¹⁷ Tarnybos nuostatai, 22 a ir 22 b straipsniai.

7. Geras administracinis elgesys

<i>Taikyti gero administracinio elgesio principus.</i>
--

7.1. Mes įsipareigojame tarnauti Europos Sąjungos piliečių, kurie tikisi kokybiškų audito paslaugų ir visuomet pasiekiamos administracijos, interesams.

7.2. Bendraudami su visuomene turime parodyti savo įsipareigojimą, kompetenciją, mandagumą ir paslaugumą.

7.3. Privalome atsakyti į prašymus pateikti informaciją apie su mumis susijusius klausimus arba, kitų klausimų atveju, prašymo teikėjui turime padėti susisiekti su atsakingu asmeniu.

7.4. Gavę prašymą, turėtume nedelsdami išsiųsti gavimo patvirtinimą, kuriame būtų nurodyta būtina kontaktinio asmens, atsakingo už klausimo sprendimą, informacija (vardas, pavardė, elektroninio pašto adresas, telefono numeris). Į prašymą privalome atsakyti skubiai, iš esmės per penkiolika darbo dienų. Atsakymas turi būti pateiktas prašymo teikėjo kalba (jei ji yra viena iš Europos Sąjungos kalbų). Jei negalime atsakyti laiku, prašymo teikėjui turime nusiųsti preliminarų atsakymą, kuriame būtų nurodytas pagrįstas atsakymo laikotarpis.

7.5. Prieš siųsdami bet kokią informaciją turime patikrinti, ar ją Audito Rūmai jau yra paskelbę viešai¹⁸. Jei taip nėra, prašymą turime perduoti už komunikaciją atsakingai Audito Rūmų tarnybai. Jei visuomenei atsisakoma pateikti informaciją, tai turi būti pagrįsta tuo, kad šios informacijos pateikimas gali pakenkti institucijų interesams.

7.6. Bet koki žurnalistų pateiktą prašymą darbuotojai privalo tiesiogiai pateikti Audito Rūmų ryšių tarnybai. Nariai šią tarnybą informuoja apie savo kontaktus su žiniasklaida.

7.7. Privalome priimti paštu, elektroniniu paštu, faksu ar telefonu pateiktus prašymus. Atsakymus taip pat galime pateikti vienu kuriuo nors iš šių būdų, tačiau visuomet turime atkreipti dėmesį į galimus teisinius šio atsakymo padarinius (pavyzdžiui, nustatytus terminus, atsakymo gavimo įrodymą ir pan.).

7.8. Visuomet privalome būti atsargūs siųsdami informaciją už Audito Rūmų ribų. Apie tai turime nedvejodami pasikonsultuoti su savo vadovybe ir už komunikaciją atsakinga Audito Rūmų tarnyba.

7.9. Visų pirma tiesiogiai susijusiems asmenims raštu turime nedelsiant pranešti apie bet koki sprendimą, turintį įtakos asmenų teisėms ir interesams (pavyzdžiui, dėl darbuotojų paaukštinimo, paskyrimo, finansinių teisių, ir pan.). Pranešime turi būti nurodyti galimi sprendimo apskundimo būdai, institucijos, į kurias galima kreiptis dėl skundo (visų pirma teisminės institucijos ir ombudsmenas) bei terminas, per kurį jis turėtų būti pateiktas.

7.10. Nepagrįsti prašymai suteikti informaciją ar skundai (pavyzdžiui, pasikartojantys, neturintys prasmės, nešvankūs) privalo būti atmesti mandagiai, bet griežtai, visuomet pateikiant pagrįstą nuomonę. Audito Rūmų darbuotojai visuomet turi vengti teikti įžeidžiančius skundus.

¹⁸ Vieša prieiga prie Audito Rūmų dokumentų reglamentuojama Audito Rūmų sprendimais 12-2005 ir 14-2009.